

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishvu:
za celo leto naprej K 22.40
za pol leta " " 11.20
za četrt leta " " 5.60
za en mesec " " 1.90

za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod iz dvorišča nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

SLOVENEK

Inserati:
Enostop. petitvrsta (72 mm):
za enkrat 13 h.
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več kot trikrat . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja
vsak dan, izvenšedne delje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Političen list za slovenski narod

Upravišvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 4 strani.

IV. češki katoliški shod v Pragi.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

(Dalje.)

Praga, 1. sept.

Pondeljek je tvoril vrhunec delovanja in navdušenosti. Od 8. ure zjutraj do 10. ure zvečer se je zborovalo, izvzemši mali premor opoldne. V prvi vrsti moramo sporočiti, da je v polni meri obveljal predlog kanonika dr. Buriana, da se ima odlej vsako leto prirediti češki katoliški shod in to vselej v drugi škofiji in v drugem mestu. Tega bo potreba. Češki katoličani v resnici rastejo, množi se število delavcev. Sedanji katoliški shod sam dokazuje, da je bilo nekolikoletno odlašanje na škodo dobri stvari. **Prihodnji češki katoliški shod bo leta 1909 v Kraljevem Gradcu!**

Tretji dan (ponedeljek, 31. avgusta) dopoldne.

Naboženstvo in narodnost.

O tem nad druge zanimivem predmetu govori profesor Drapalik. Pravi, da smo izdajice naroda. Kaj se ne dasta katolicizem in narodnost združiti? **Ravno krščanstvo nas je ohranilo pred usodo polabskih Slovanov.** Zato pa boj proti katolicizmu pri nas dela roko v roki s tujimi živili. Ne soglašamo z nepravilnostjo, ki se izvaja nad katoliškimi narodi in naj to tudi izhaja iz vrst krščanskih socialcev. Obžalujemo, da si naši bratje na Dunaju in v Nižji Avstriji s svojimi žujji morajo sami vzdrževati češke šole in bogoslužbe, obžalujemo, da je v dunajskem semenišču prepovedano češki govoriti; nacionalno sovraštvo celo ne trpi niti čeških napisov na grobeh. V interesu pravičnosti prosimo episkopat, da to po možnosti odstrani. Ni čuda, da potem o nas tako sodijo. Mi to obsojamo in proglašamo, da se potrudimo, da v praktični ljubezni do domovine zavzamemo prvo mesto. Na to je bila sprejeta resolucija, ki proglašuje: da bomo kot sinovi češkega naroda branili njega pravice z vsemi silami. Zahtevamo — ker zdravi razvoj češkega naroda nam to predočuje — ustanovitve **druge češke univerze, izpopolnitev češkega srednjega in strokovnega šolstva, zahtevamo v čeških manjšinah na Dunaju in Nižjem Avstrijskem javnih čeških šol.** Obžalujemo, da tem pravičnim zahtevam stavijo v zadnjem času ovire tudi činitelji, ki povzdigujejo krščanski prapor in govorijo o krščanski pravičnosti. Ta resolucija je bila enoglasno sprejeta.

Na to je bila sprejeta resolucija župnika Hologa: Katoliški shod spoznava za potrebno, da se pri vsenarodnih manifestacijah udeležujejo tudi člani katol. stranke. Priznava v polni meri važno delovanje »Osrednje šolske Matice« in smo pripravljeni to narodno institucijo i nadalje vsemožno podpirati pod pogojem, da se bo na matičnih šolah tudi zanjepred negovala verska vzgoja. Iz mladih ljudi morajo postati zavedni Čehi in dobri katoliki!

Po prof. Drapaliku je vstopil na govorniško tribuno nadučitelj Špaček in spregovoril o

rodbini.

Verska vzgoja naše mladine je v nevarnosti. Civilni zakoni so za nas smrtonosni, in z zakonsko ločitvijo ima biti to delo dovršeno. Češkim materam kličemo: matere, ohranite deco cerkvi in domovini, s tem ohranite bodoči narod! Dodatno k temu govoru se je sprejela resolucija: 1. Historično je dokazano, da se morala ohrani samo na verskem temelju, zato je potrebna krščanska vzgoja mladine. 2. Ker je temelj poštene rodbine pošteni, nerazvezljivi zakon, odklanjamo predloge za ločitev zakona, in prosimo poslance, da

v parlamentu onemogočijo podoben predlog. Katoliki naj stopajo v zakon samo s katoliki. 3. Ker je mati najboljša in prva vzgojiteljica, zahtevamo, da se mezde delavcev tako uredijo, da matere ne bodo prisiljene delati po tovarnah.

Daljši govornik je bil kaplan Čadek, ki razpravlja o

klerikalizmu in veri kot zasebni stvari.

Klerikalec je vsak, kdor se ne sramuje svoje vere. Skratka, pri nas je klerikalen vsak pošten človek. Politika so ljudje naboženstvo — Bog. Naboženstvo ne more biti nikdar sredstvo, ampak vedno le cilj. Mi nočemo nadvlade, ampak sovlade ki nam jo garantujejo državni zakoni. Profesor Wahrmund žali katol. cerkev ter nazivlja katol. akademike parasite na vseučiliščnem organizmu, katoličani zahtevajo satiziacijo. Mi hočemo samo takšne pravice, kakor jih ima v Avstriji milijon židov. Idite in seštejte žrtve naših duhovnikov, ki delujejo med Nemci, in spoznate, da nam je domovinski čut sveč, zato svet, ker je posvečen ž žujji naših prednikov. Očitajte nam: Cerkev je vseobča. Vem: hočete narodno vero, narodno cerkev. Dokler ne boste imeli narodnega solnca, narodnih zvezd, dotlej ne morete zapovedati Bogu, da bi samo en narod ljubil. Smo baje proti napredku. Je trojni napredek: gmotni, duševni in нравni. Proti kateremu je katol. cerkev? Kaj ne vidite, da duhovnik vstopa v vaše delavnice in blagoslavlja vaše stroje? Kaj niso bili kristjani pionirji vede? Smo morda proti umetnosti? Pojte po naši domovini in videli boste, kako je v mramoru in kamenu, v platnu in tonih, v spevih in glasbi na veke vteleseno, kar je za umetnost storila katol. cerkev. Naboženstvo ni privatna, ampak javna stvar.

Tretji dan popoldne.

V ponedeljek popoldne je razpravljalo o eksakti vedi in veri glasoviti češki zvezdoslovec profesor Nabelek. Govornik kritikuje zastopnike raznih prirodnih ved. Z vsake stroke navaja celo vrsto slavnih imen; za vsako stroko navaja po več si nasprotujočih mnenj. Braneč vero, brani tudi narodnost, ker vsak narod propade, v kojem gineva vera. Sprejeta resolucija: Katol. naj se poučujejo, da eksaktne vede niso v protislovju z verskimi resnicami. Dijaški visokošolski mladini naj se da priležnost, da spozna krščanske filozofe, profesorji pa naj javno predavajo o verskih resnicah. O

liberalizmu in socialni demokraciji

govori profesor dr. Šulc, ki mu gre po pravici naslov češkega Kreka. Pravi: liberalizem je individualističen, socialni demokratizem komunističen. Z ozirom na ta govor je bila sprejeta resolucija: 1. Ker liberalizem ljudske vrste izsesava, socializem pa ljudstvo vara z neizpolnjenimi nadami, moramo širiti krščanski socializem. 2. Češki katoličani zahtevajo, da se zakonodavni potom uredi mezde, posebno, da se uvede starostno zavarovanje za vse delavstvo, tudi poljedelsko. 3. Ker socialni demokrati napadajo cerkev Božjo, državo in sploh ves družabni red, se hočemo proti njim bojevati v družtvih. Njih glavno delovanje je v družtvih, tudi naše bodi v družtvih! Izražamo obžalovanje, da je mnogo občin na Češkem, ki so skoro popolnoma katoliške, pa nimajo katoliških društev. Do bodočega katoliškega shoda naj ne bo občine, kjer bi ne bilo katol. organizacije!

II. slavnostna seja

je bila v ogromnem številu obiskana. Na predsedniškem podiju smo zopet videli cerkvene dostojanstvenike. Pri drugi slavnostni seji je nastopil velenadarjeni in temperamentni govornik Václav Myslivec, poslanec in urednik praškega katoliškega narodnega dnevnika »Čech«.

Govoril je o krščanskem socializmu. Poslanec Myslivec je govornik par excellence. Temperamenten, prepričevalen, prava dika parlamenta in svojega naroda. Ko omenjamo tega dičnega poslanca, nam pade na misel, koliko izvrstnih delavcev krščanske misli, koliko duhovnih govornikov (preko 80) je na tem shodu nastopilo in čudimo se, da je bila katoliška misel doslej na Češkem prava pastorka. Vzrok je bila negibčnost, boječnost. Kakor ogromen mejnik pa stoji odslej v zgodovini češkega katoliškega gibanja pričujoči shod, ki je pokazal, da razven nemškega naroda skoroda ni drugega, ki bi imel toliko odličnih sil v svojem katoliškem taboru.

Drugi slavnostni govornik je bil P. Rybak, odlični češki učenjak, ki razpravlja o verskem vprašanju in dokazuje, da je katoliška vera vera bodočnosti.

V imenu ogrskih Slovkov spregovoril dr. Kolisek. Pravi: Ako naj za ogrske Slovake prinesem pozdrave temu shodu, morem to storiti samo s tem, da vam bolesto zakličem: Morituri vos salutanti! Stanje ogrskih Slovkov, ki branijo svoj milji materini jezik, je tudi v verskem oziru prežalostno. Geslo »Za tu našu slovenčinu« ni samo politično. Ono vsebuje vsa duševne težnje in kulturne želje Slovkov, torej tudi versko-nravnne interese. Govornik navaja drastične slučaje. Da bi jih lažje ubili, so si izmislili proti njim denunciacije, da so odpadniki, lopovi, izdajice. To vse je laž, in po nedolžnem je v ječi dobi katoliški duhovnik in iskreni Slovak, župnik Andrej Hlinka. (Burne ovacije Hlinki.) Sam sem se o njegovem delovanju informiral na samem mestu. V sredi septembra se priredi v Pešti shod ogrskih Slovkov. Prosim, da se temu shodu pošlje pozdravni dopis v tem smislu, **da se dajo pravice vsem ogrskim narodom!** Prosim vse udeležence, da se pridružijo delu in molitvi za slovaško ljudstvo! Pridružimo se pobožnim prošnjam slovaškega ljudstva:

»Bože, sveta Stvoriteli, Teba se klonimo, za narod naš ubedeny, o pomoč prosimo, svet ten šliape, čo to nam dava Tvoje, Bože svaty, trojediny, dopraj nam života.

Predlog dr. Koliska je bil predložen eksekutivi shoda, ki ga je soglasno sprejela. Zadnji govornik tega dne je bil urednik Konečný, ki razpravlja o »Svobodni Misli«.

Govornik pojasnjuje, da Svobodna Misel pohaja iz Belgije, kjer je bila ustanovljena v Bruslju leta 1880. Na Češkem se je ugnedila šele pred štirimi leti. Nemški napis »Freier Gedanke« na češkem glasilu svobodne misli v dobi sedanjih jezikovnih bojev, ko nacionalni Nemci izganjajo češčino povsod, kjer morejo, dokazuje pravo brezdomovinstvo. Kaj bi se zgodilo nemškemu časopisu med Nemci, ako bi imel češki podnapis za nemške bravce? Svoboda mišljenja velja samo za pripadnike »Svobodne misli«, ne pa za drugače misleče ljudi! Najlepši dokaz tega je lanski shod S. M., kjer so sklepali predloge, da naj vlada zabrani ustanovitve katoliške univerze v Solnogradu itd. Oni poznajo svobodo za sebe, pa ne za druge. V politiki in sociologiji je S. M. manje bojevita in opreznjša, ker bi ji oblasti kmalu stopile na prste. S. M. izdaja na Češkem tri liste, in to pod režijno ceno, da včasih porto več stane, kakor list. Dokazuje, da sprejema S. M. denarna sredstva za svojo tiskovno agitacijo od židovskih framazonov, kakor Jeitelles itd. Zato z vsemi silami razširjamo naše popularne časopise, posebno list sv. Vojtěcha. S tem je bil tretji dan katoliškega kongresa končan.

Pripominjamo še, da se je ta dan ustanovila **organizacija mladine po deželi.** — Istodobno se je ustanovila **katoliška organizacija mestne mladine.** Češka je večinoma industrijska dežela in drugačne so

razmere v mestih, drugačne na deželi. Ravnotako se je ta dan ustanovila »Zveza čeških katoliških poljedelcev«, ki se bo razpredla po vseh čeških deželah.

AVSTRO - OGRSKA.

Ebenhochova demisija odklonjena.

Cesar je naznanil Ebenhochu, da ne sprejme ponudne mu demisije. Izjavil mu je najvišjo zadovoljnost glede na vodstvo poljedelskega ministrstva.

C. IN KR. ARMADA.

Eksplodizija na dunajskem artiljerijskem vežbališču.

Na dunajskem artiljerijskem vežbališču sta bila pri eksplozijskih poizkusih ranjena pionir Bela Blezina in direktor Jožef Trebitsch. Lahko ranjenih je pa bilo več oseb.

Wright ponuja svoj aeroplan Avstriji.

Na Dunaj je odpotoval Vilbus Wrights, kjer hoče prodati svoj aeroplan avstrijski vojni upravi. Avstro-ogrsko vojna uprava pa najbrže odkloni Wrightsovo ponudbo, ker sodijo, da pride za armado zgolj v poštev plinov zrakoplov, ki ga gonijo motorji.

Letošnje cesarske vaje in prestolonaslednik.

V avdijenci pri vladarju v Išli je poročal prestolonaslednik o cesarskih vajah na Ogrskem. Vlada mu je dal navodila za nadaljne vodstvo vaj. Do smrti feldmaršala nadvojvode Albrehta je vodil vaje nadvojvoda Albreht po cesarjevih ukazih, po Albrehtovi smrti si je pa pridržal vladar sam vodstvo vaj, razven ob mornariških vajah pri Dubrovniku, ko je vodstvo v zadnjem trenutku izročil zaradi boleznih nadvojvodi Francu Ferdinandu. Bila je to zadnja vaja, za katero je dal navodila prejšnji načelnik generalnega štaba Beck. Lanske cesarske vaje na Koroškem je vodil nadvojvoda Franc Ferdinand po cesarjevih navodilih.

POMOŽITEV GARNIZIJ NA JUGO-VZHODU MONARLIJE.

»Hrv. Dnevniku« poročajo z Dunaja, da se pomnožita posadki in Sarajevu in Plevlju. Častnike, ki so na dopustu, pokličejo predčasno v službo, nove, že dovoljene dopuste razveljavijo, družine častnikov pa so baje dobile nalog, da predložijo seznamke svojih premičnin.

RUSKI CAR OBIŠČE DUNAJ.

»Magdeburger Zeitung« poroča, da obišče koncem novembra ruski car našega cesarja na Dunaju, da mu osebno čestita ob 60letnem vladarskem jubileju.

ABDUL AZIS KAPITULIRA.

»Matin« poroča, da Abdul Azis opusti boj in prepusti sporazumno s svojimi ministri prestol Mulej Hafidu. Abdul Azis odpotuje za eno ali dve leti v Meko in Medino ter želi, naj bi smel po romanju bivati v Fezu, Marokešu in Mekinešu. General d'Amade poroča, da se je vršil med Mtugiji in Glanisoi hud boj, v katerem so lastni vojaki ubili marakeškega guvernerja in porazili armado njegovega brata. Francosko-španska nota vevlastim obsega po »Journal des Debats« sledeče: Od Mulej Hafida se zahtevajo garancije glede na algeciraško pogodbo, glede na po Maroku sklenjene pogodbe in koncesije, privilegije, ustanove in dobave z ozirom na algeciraški dogovor.

Otvoritev »Sokolskega doma« v Žireh.

Vsa slavnost je imela bolj značaj komedijantstva, kakor otvoritvene slavnosti. Gugalnice, umetno streljanje itd. je vabilo in vleklo priprosto ljudstvo. Vseh sokolov je bilo morda okrog 300. Telovadba je bila splošno slaba. Telovadile so tudi sokolice. Sploh se je priprosto ljud-

stvo čutilo tuje med to gospodo! Sokol na tej gosposki podlagi si ne bo pridobil ljudskih src! Pač zna privabiti ljudsko radovednost, a ljudstvo kot tako ne bo čutilo ž njim. Tega prepričanja smo bili že poprej, in v tej misli nas je potrdila tudi ta slavnost. Lahko bi navedli več malih dogodbic iz te slavnosti. Značilno je, da je vprašal nekega našega somišljenika mož, ki so ga bili Sokoli od nevedmod seboj pripeljali: »Kje je pa vendar sokol? Toliko so pravili, da bo v Žireh sokol. Kje je pa?« Čudno! Sokola je imel ta mož pred seboj, pa je vendar iskal sokola! Značilno je tudi, da je moral starosta žirovskih Sokolov v svojem govoru tožiti, da se ljudstvo v žirovski dolini premalo zanima za sokolstvo. Obžalujemo! Še najbolj značilno pa je bilo, da smo zapazili v vasi Žiri skoraj več izobešenih zastav, kakor na vsej dobročevski strani. V sami vasi Žiri je bilo izobešenih 12 (reci: dvanajst) zastav Sokolom na čast. To je dejstvo! S tem pa nočemo nikomur delati krivice. Vemo namreč, da je tudi v Žireh še marsikaj dobrega. Toda, možje iz te strani, ali nas ne spominja to, kar smo videli, da je treba tudi na tej strani ločitve?! Že zdavnaj smo vedeli, da v Žireh ni vse zlato, kar se sveti, zato nas zastave niso prav nič osupnile. Nasproti! Veseli nas, da se čez dalje bolj spoznavamo! Čemu hinavščina, ko se svobodnemu človeku ni treba nikogar bati! Z barvo na dan! — Slavnosti se je udeležilo tudi obojno požarno društvo — v paradi! Izgovarjali so se, češ, Sokoli pridejo na našo veselico, mi moramo pa na njihovo. Bravo! Na pomoč! Res se sicer niso udeležili vsi gasilci, a dejstvo je, da ste bili društvi v paradni obleki zastopani! — Končno smo pa tega prepričanja, da bodo take in enake liberalne prireditve imele pri nas vselej ta dober uspeh, da se bodo ljudem nazori vedno bolj zjasnili. In tega je v Žireh krvavo potreba!

Dnevne novice.

— **Osebnostne izpremembe po srednjih šolah.** Profesor Evgen Jarc je premeščen iz Kranja v Ljubljano na I. državno gimnazijo. Pravi učitelji so postali: dr. Simon Dolar na I. državni gimnaziji v Ljubljani za gimnazijo v Kranju, Ivan Hille na ljubljanski nemški gimnaziji, Valter Obrist na ljubljanski realki, ki se premesti na državno realko v Prosnicah, Štefan Podboj na ljubljanski I. državni gimnaziji, ki se premesti na celovško državno gimnazijo, M. Sever na I. ljub. drž. gimnaziji, ki se premesti v Novo mesto, in Anton Sušnik na kranjski gimnaziji.

— **Iz škofijske kronike.** Kanonično umeščeni so bili č. gg. Engelbert Berlan na župnijo Zagradec; Andrej Lavrič na župnijo Vipava; Jos Očepek na župnijo Dobovec; Jan. Pravhar na župnijo Loški potok in Jos. Rihtaršič na župnijo Sv. Helena. Imenovani so č. gg. Andrej Lavrič, župnik v Vipavi za dekana in kn. šk. duh. svetnika; Stanko Premerl za prefekta v Alojzijevešču; dr. Ant. Ratajca za profesorja na kn. šk. gimnaziji in Ant. Bukovič za prefekta na zavodu sv. Stanislava v Šent Vidu; Franc Juvan, kaplan na Brezovici za žup. upravitelja ravno tam. Stalni pokoj je dovoljen č. gg. Ant. Korbič, župniku v Železnikih in Vilj. Paulus, žup. upravitelju na Šenturški gori. Premeščeni so č. gg. kapelani: Vinko Čibašek iz Kranjske gore za žup. upravitelja na Šenturško goro; Al. Kralj iz Velike Doline za kurata na Goče; Fr. Rakovec iz Blok v Semič; Jak. Kalan iz Tržiča v Vreme; Albert Pravst iz Vrem v Podbrezje. Nemški vit. red je premestil č. g. P. Rajmunda Kubinek O. T. iz Semiča v Črnomelj. Premeščeni so č. gg. župni upravitelji: Feliks Knižek iz Babnega polja na Sv. Goro; And. Zgaga s Sv. Gore v Babno polje; Jan. Mausser iz Poloma v Poljanice. Na novo nameščeni kaplani: Viktor Čadež v Tržič; Anton Kastelic v Črnem vrhu nad Idrijo; Viktor Kragl v Fari pri Kostelu; Franc Krišche v Šmartnem pri Litiji; Jan. Vodopivec v Čemšeniku; Al. Vovk na Brezovici. Razpisane so župnije Brezovica v ljubljanski, Polom v kočevski in Železniki v loški dekaniji. Kot zadnji rok za vlaganje prošnji je določen 1. oktober t. l.

— **Poslanec dr. Benkovič** odpotuje dne 9. t. m. na medparlamentarno konferenco za mednarodna razsodišča, ki se vrši v Berlinu dne 17. in 18. t. m. ter se vrne proti koncu meseca.

— **»Slovenska dijaška zveza«** ustanovi dne 8. septembra v Črnomlju pododbor za Belokrajino. Ustanovitev se vrši podeseti maši. Pri ustanovitvi govori predsednik »Slovenske dijaške zveze« o pomenu »Slovenske dijaške zveze« in jurist Mart. Malnerič o izobrazbi. Dopoldna ustanovi »Slov. dijaška zveza« svojo knjižnico za črnomaljsko faro, nakar igrajo črnomaljski fantje in dekleta s sodelovanjem »Slov. dijaške zveze« dramatično predstavo. S tem vabimo vse tovariše,

zlasti Dolenjce, da se te zvezine prireditve udeležijo. Kdor hoče priti 8. septembra v Črnomelj, naj se javi tov. Mart. Malneriču istotam.

— **Iridente ni!** V Rovinju so liberalni demonstrantje proti sprevedu katoliških družtev med drugimi surovostmi, nevednimi čestilcev božanskega pesnika, ki zdaj zanj nabirajo za svetilko na grob njegov v Ravenni, neko podobo cesarja Franca Jožefa raztrgali, opljuvali in na to obesili kakor obsojenca na kol, iz hvaležnosti, da je avstrijska vlada umazano rovinjsko gnjezdo nekoliko povzdignila, da imajo zdaj vsaj novejšo hišo, stranišča in ni treba gotovih suov v škafih nositi v morje kot svoj čas, ko je gospodovala smradljivim istrskim mestom na zahodni obali »kraljice Adrije?«

— **Umrli** je na Krku odlični hrvaški domoljub kanonik dr. Franjo Volarič.

— **Gregorčičeva slavnost.** Na vprašanja, ki prihajajo od raznih strani, odgovarjamo: Maša v cerkvi sv. Lovrenca začne ob 1/4 na enajst predpoldne in takoj po maši se odkrije ob 11. uri nagrobni spomenik. S svetolucijskega kolodvora do cerkve sv. Lovrenca pride dober pešec v treh urah po skladovni cesti Sv. Lucija-Tolmin Dolje-Gabrije-Volarje-Selišče-Kamno. Udeležnikom te slavnosti svetujemo, naj se peljejo s kolodvora vsaj do Tolmina in naj potem pot do sv. Lovrenca nadaljujejo ali peš ali z vozom.

— **Krma za našo inteligenco.** Zadnji sobotni »Narod« prinaša med debelo tiskanimi dnevnimi noticami neko premišljevanje o stavki papirniškega delavstva, katero končuje sledeče: »Bivši direktor Kislinc, ki se je šel v začetku stavke v Gradec zdraviti, je ondi že čez štirinajst dni umrl. Med delavstvom in drugimi ljudmi, zlasti v Preski, gre zdaj glas, da direktor Kislinc »nazaj hodi«. Ponoči ga vidijo, kako se potiče na strehi goričanske tvornice in ondodni orožniki ga doli pode. Oblečen je v belo halo. Ko tako po strehi lazi, zdihuje: »Jaz sem kriv štrajka, ker sem krivično z delavci ravnal, centrala (t. j. generalni svet delniške družbe na Dunaju) naj jim plačo zboljša!« Ko bi bilo delavstvo malo bolje poučeno, bi morda vedelo, da mrtev človek res nazaj hodi in pride, ker se po večnih in neizpremenljivih zakonih izpreminja, preosnavlja v novo življenje in da potemtakem nastajajo iz vsakovrstnih mrtvecev — novorojenci. Kaj se ve, če n. pr. kateri izmed naših delavcev ni še sopol kdaj kaj zraka, ki ga je izdihaval pred 400 leti Primož Trubar, mož, ki je prvi v našem jeziku knjige pisal, ali pozneje škof Hren, Napoleon I., ki je oživil Ilirijo. Lahko je v našem telesu kaj ogljika, ki je tičal že v prvem slovenskem kralju Samu?« — Tako duhovito piše glasilo liberalne slovenske inteligence. Liberalne dame gotovo prelivajo kot grah debele solze ginjenosti, ko citajo v svojem ljubem »Narodu« tako visikoznanstvena razglabljanja o ogljiku, ki je tičal svojčas v telesu prvega slovenskega kralja Sama, zdaj pa kroži po žilah katerega slovenskega delavca. Ampak to je hudo, da dopisnik, ki je pričujočo notico »Narodu« poslal, od kralja Sama ni podedoval malo več — fosforja za možgane.

— **Predavanje.** V izobraževalnem društvu pri sv. Lenartu je dne 30. avgusta govoril gosp. filozof Dolenc »o kmečkih uporih na Slovenskem«. Zahvaljujemo se mu na tem mestu za krasne besede! — V nedeljo priredi naše društvo veselico s petjem, tamburanjem in gledališko predstavo. Torej dne 6. septembra na svidenje!

— **Poročila** sta se v Gorici g. Josip Rakovšček, nadučitelj pri sv. Luciji, in gdč. Lizika Jaklič, bivša učiteljica, oba rodom iz Kobarida.

— **Iz Kamnika** se nam poroča, da se je zlata maša, katero je daroval preč. g. Janez Teran, župnik v pokoju, obhajala posebno slovesno. Nad sto mlajev je zaljalo prostor krog cerkve in vso pot do župnišča, iz katerega je imel gospod zlatomašnik slovesen vhod v praznično ozaljšano župno cerkev. V sprevedu smo opazili zlatomašnika-sošolca prečastitega gg. monsignora generalvikarja Buha in kanonika Kajdiža, potem gg. svetnika Ažmana in Jamnika, eksprovincijala P. Konstantina in dolgo vrsto drugih gg. duhovnikov. Velika množica vernega ljudstva je napolnila župno cerkev do zadnjega kotička, mnogo vernikov je moralo izven cerkve ostati. Slavnosti so se udeležili tudi načelniki raznih uradov: gg. c. in kr. polsmodnišnice, okrajni glavar Kresse, deželkovnik Dollecsek, poveljnik kamniške nosodni svetnik dr. Kladva, župan dr. Kraut in ključarja mestne župne cerkve Žargi in Šubelj. Pri sveti maši je izvrstno rešil svojo nalogo cerkveni pevski zbor z instrumentalnim spremljevanjem. Občudovali smo ob tej priložnosti tudi krepko, jasno besedo g. kanonika Kajdiža, ki je kaj zanimivo opisoval življenje in delovanje zlatomašnikov in bodril k hval-

ležnosti do Boga za mnogoštevilne podeljene milosti. Pri slavnostnem obedu v župnišču je proslavil zlatomašnika in njegova sošolca-zlatomašnika Buha in Kajdiža gospod dekan, kateremu je odgovoril z mladeniško živahnostjo gospod zlatomašnik. Tudi gg. Buh in Kajdiž sta razveselila zbrane goste z nagovori. Vrhunec pa je doseglo veselje s prihodom gospoda knezoškofa popoldne ob pol 4. uri, kateri se je z laskavimi besedami spominjal vzglednega življenja in gorečega delovanja zlatomašnikovega. Za visoko čast se je zahvalil prevzvišenemu g. knezoškofu prisrčno gospod kanonik Kajdiž. Ob 5. uri popoldne so se posloveli zbrani gostje, katerih je bilo nad 25, od gospoda zlatomašnika, želeč njemu in gg. sošolcema zlatomašnikoma: Na mnoga in mnoga leta!

— **Najden denar.** Z Dovjega se nam poroča: Tukajšnji 17-letni mladenič Alojzij Rekar je dne 1. septembra t. l. zvečer pri Vapševem studencu nad Mojstrano ob potu iz Kota na Dovje našel večjo vsoto denarja (150 K) in ga prinesel k župniku na Dovjem. Pošteni mladenič, ki je sirota in revež, je bil sam brez vsake priče; zato je toliko bolj hvale vreden. Lastnik se je že zglašil ter dobil denar, položivši za Rekarja običajno najdenino v znesku 15 kron.

— **Trume gosenic na zelju in repi.** Po zeljnatih njivah med Medvodami, Mavčicami in Smlednikom kar mrgoli gosenic. Ljudje jih obirajo in požigajo. Bo treba pač veliko truda, kdor bo hotel kaj zelja ubraniti in rešiti pred to požrešno golaznijo. Gosenčna gnezda je treba o pravem času po drevju in sečeh obirati in pokončavati!

— **Prostovoljno gasilno društvo** se namerava ustanoviti za vasi Godešič, Reteče, Gorenja vas in Gornja Senica s sedežem na Godešiču. Prve priprave so dovršene. V nedeljo, dne 30. avgusta, se je vršil na Godešiču občni zbor, na katerem je zlasti zastopnik »Zveze gasilnih društev« pojasnjeval zborovalcem namen, potrebo in korist gasilnih društev.

— **Našla se je damska ura,** ki se dobi pri gosp. Petru Jancu, uršulinskem katehetu.

— **Dva ogleduha.** Sedaj bodo trasirali tudi železniško črto Sv. Lucija-Kobarid. Inženirji že hodijo po gorah. Deželni inženir in neki drugi sta bila pred Kobaridom ter sta ogledovala, kod bi šla črta in imela razpet zemljevid pred sabo. Neki finančni stražnik ju je videl pa tekel povedat orožnikom, da sta blizu dva gospoda, katera se mu zdita sumljiva, ker gledata okoli in imata pred seboj zemljevid. Orožnik se je opasal s sabljo in vzel puško, pa hajdi iskat »ogleduha«. Dobil je oba gospoda inženirja ter ju vprašal, kdo sta, in zahteval legitimacijo, katera pa nista imela. Morala sta ž njim na orožniško postajo, kjer se je pa dognalo, da sta gospoda dobra »ogleduha«, ker bosta merila železnico, katero gorjani že težko pričakujejo.

— **Trikratni poskus samomora.** V goriški bolnišnici usmiljenih bratov se nahaja 37-letni črkostavec Peter Skomina iz Gorice, bolan na jetiki. V bolnišnici je že dolgo časa in naveličal se je trpljenja. Imel je star revolver, s katerim je hotel narediti konec svojemu življenju, pa se mu ni posrečilo. Potem je vzel britev, da bi si žile prerezal, pa tudi ni šlo; nato je skočil skozi okno na dvorišče, ali pri padcu se je malo poškodoval. Nesrečneža so prinesli zopet v posteljo, kjer pričakuje željno smrti.

— **»Slovensko planinsko društvo«** priredi v dnevih 6., 7. in 8. septembra 1908. društveni izlet v Vrata, spojen z otvoritvijo nove poti na Prisojnik, s sledečim vsporedom: Dne 6. septembra odhod iz Ljubljane s prvim jutranjim vlakom ob 5:55h na Dovje in odtod mimo Peričnika v Aljažev dom v Vratih, kjer bo za izletnike najzdatneje poskrbljeno z vsemi potrebščinami. Popoldne izlet do vstopa v veličastno severno steno Triglava. Kdor se hoče udeležiti samo izleta v Vrata, se more povrniti že z večernimi vlaki v Ljubljano. Dne 7. septembra Odhod iz Vrat jutraj ob 8h v dveh oddelkih: prvi oddelak čez Luknjo (interes=nten prehod, 1779 m) v Zadnjico in Trento, drugi oddelak čez Križke pode in mimo »križkih jezer« (visočina nad 2000 m) ob Belem potoku v Log, kjer se snideta obe partiji. Prenočišče v društvenih ležiščih. Dne 8. septembra. Odhod iz Trente jutraj rano mimo Sv. Marije v Trenti in po novo otvorjeni poti na Prisojnik (2565 m). Zanimivo. lahko plezanje po dobro zavarovanem potu. Povratek po zahodnem grebenu mimo slovitga »Okna« do sedla Vrščica in skozi romantično dolino Pišenco v Kranjsko goro, odkoder povratek z večernim vlakom v Ljubljano. Za izlet v Trento in na Prisojnik je potrebna popolna planinska oprava in provijant.

— **Poročil** se je v New Yorku Ivan Wolker, doma iz Kamnika z gdč. Leopoldino Kvas iz Domžal.

— **Predstava v Mengšu in Radomljah.** V nedeljo, dne 30. avgusta, je katoliško

slovensko in podporno društvo v Mengšu priredilo predstavo s tamburanjem in petjem. Igral se je narodni igrokaz »Divji lovci«. Vsi igralci so izvrstno igrali svojo vlogo. Igra se bo ponovila v Radomljah na praznik Marijinega rojstva dne 8. septembra.

— **Ženo in sebe ustretil.** Iz Amerike poročajo: V Clevelandu je 22 let stari rojak Štefan Petrič, doma iz Gorske vasi pri Vetihih Laščah, ustrelil svojo ženo Marijo in potem še sebe. Petrič je bil s svojo 18letno ženo Irko Marijo Clark poročen komaj tri mesece. Vzrok strašnega dejanja je ljubosumnost. Poleg tega je bil pa še več mesecev brez dela in zadolžen pri rojakih, kar je vse vplivalo na njega in ga prignalo do tako žalostnega konca.

Na dan umora je obiskal več slovenskih gostiln ter se vedel tako čudno, kakor da bi ne bil pri pravi pameti. V več krajih je prosil za revolver. Posrečilo se mu je ga dobiti, šel je domov in čakal na ženo, da se je vrnila iz grocerije. Kakor pravijo, sta se nekaj časa prepirala in ona mu je rekla, da ne mara zanj in ne bo ž njim živela. Tedaj ji je najprej z nožem zadal nekaj ran in nato ustrelil vanjo in vase. Ženo so nevarno ranjeno prepeljali v bolnico, Petrič pa je kmalu nato umrl.

Ranjki zapušča v starem kraju starše, brate in sestre.

— **Zasledovanje slovitega Krkoviča.** Iz Clevelanda v Ameriki poročajo: Rokaj John Krkovič, o katerem smo poročali pred tedni, da je od avstrijske vlade zasledovan radi ponarejanja denarja, je še vedno v ječi. Pri prvi obravnavi je bil oproščen in je bil na potu proti domu, ko ga je še v sodnijskem poslopju dal v novič zapreti avstro-ogorski konzul, ki pravi, da ima v rokah nove dokaze zoper njega. Več rojakov se je zvezalo, da pomagajo Krkoviču iz ječe. Krkovič slovi, da zna izborno ponarejati avstrijski denar ter da je že mnogo oseb obogatil.

— **K nesreči na Triglavu** se nam piše z Dovjega: Navzoči Košir mlajši še poroča sledeče: Ko smo Wagnerja mrtvega našli, je sedel v kotlu pri steni, zadaj je bil naslonjen na nahrbtnik, kateri je bil odvezan. En konopljen čevlji je imel obut, drugega je imel pri desni nogi. Pred smrtjo je gotovo še vzel usnat čevlji iz nahrbtnika, drugega je imel notri. Eno nogo je držal stegneno na tleh, drugo pri kolenu nekoliko vzdignjeno. To je sedaj gotovo, da je Wagner po padcu še nekaj časa živel, dolgo pa ne, kajti v nahrbtniku je imel še precej živeža, namreč kruh, pol osminke konjaka, suho meso, torto, čaj v škatlji. V devetih dneh bi bil to povžil. Imel je v rezervi tudi še en nov konopljen čevlji, šivanke, en klin, turistovski obliž in obvezo. — On je bil dober turist: bil je že na Ortlerju. Wagner se je ponesrečil, ker je začel preveč na desno plezati. Pod steno je v štirih kotih sneg, on je šel pri drugem snegu od desne gor, mesto pri tretjem, pet minut na levo. Pri drugem snegu je absolutno nemogoče do vrha priti, ker stena zgoraj nazaj čez glavo visi in je gladka. To zmoto je sprevidel Wagner, zato je vrgel svojo 40 metrov dolgo vrv okoli skalnatega nosu, in se držeč za oba konca vrvi dol spuščal, potem pa omahnil in padel. — Ko je šel Košir tri dni prej s Zimmerjem in Jahnom (Dunajčana) po sredi stene na vrh, je bila to vratolomna tura. Imeli so 25 metrov vrvi, navezani so bili le na obeh koncih in na sredi. Košir se ves čas ni pustil z vrvo gor potegniti, več je zaupal trdi skali, dasiravno se je opraskal na rokah in kolenih. Prišli so na bovški strani do Kugyjeve police (Band, Dolžani pravijo polici: po rte). — Drugi vodniki so ga kregali, zakaj se je dal navezati, ker pri navpični steni se navadno vsi ponesrečijo, če eden omahne. Dunajčana sta mu dala najboljše spričevalo, ki se glasi: »Dne 22. avgusta 1908 je preplezal Janez Košir severno Triglavsko steno z nama, ko smo iskali zgubljenega Karola Wagnerja. Košir je celo turo izvršil v kovanih čevljih, s čimur se je skazal posebno zmognega. Midva sva bila zelo zadovoljna z njim in ga toplo priporočava. — Franc Zimmer. — Janez Jahn.« — Košir in vsi naši vodniki so se izvrstno in požrtovalno obnašali. Sicer je dolžnost vodnikova, ponesrečenega iskati, ni pa dolžnost, se v tako nevarnost podajati, in po tej steni za bravuro tujim gospodom vodniki ne bodo hodili, tudi za tisočet denarja ne. Saj tudi ni treba, ker sta četrta ure proč dve poti: čez Prag in Tomiškova. Pred 15 leti pride neki Anglež v Mojstrano in se krega, češ, da smo Triglav pokazili, ker smo naredili pota in klin zabili in žice pritvezili. Posebni nazori! Rekel sem mu, naj ne hodi po potu, ampak paralelno 50 metrov vstric poti. Posvaril sem tudi Jankota, ko je šel po zimi na Triglav ter po leti sam plezal po neznanih stenah Jalovca, Razorja in Suhlega plaza in bil vselej v dežju do kože premočen. Nič ni odgovoril, pač pa je z

oči nekoliko trenil, v znamenje, da ga je vest pekla!

J. A. Posebno energičnega se je skazal vodnik Jož. Hlebanja, ko so mrtvega Wagnerja čez navpično steno z vrhovi doli spuščali. Pet dni so ga vodniki iskali in pogumno Trigl. steno na več krajih preplezali: Košir ml., Urbas, Bertoneji, lovec Rabič, Orehovnik, ne za bravuro, ampak iz ljubezni in kot dolžnost, in so res zlata vredni. Tudi tukajšnji tovarniški knjigovodja Winzig (rojen pri Dunaju) je kot vodja tukajšnje alpinske rešilne postaje jako ljubeznjivo in neutrudno spolnil svojo dolžnost, na toliko krajev telegrafiral in pisal in tudi Slovencem hvaležen bil za postrežljivost in prijaznost. »Slovensko planinsko društvo« je dalo dva lepa venca za Wagnerja. Aljažev dom je Dunajčane gostoljubno in prijazno sprejel. J. A.

+ Za »Slovensko dijaško zvezo« so darovali ob priliki sestanka, ki ga je priredila v Gorici dne 21. in 22. avgusta t. l.: prevz. g. knez in škof dr. Anton Bonaventura Jeglič 200 K, g. prelat Andrej Karlan 100 K, prevz. g. knez in nadškof dr. Frančišek Borgia Sedej 50 K, g. državni in deželni poslanec dr. Ivan Šusteršič 50 K, g. generalni vikar Janez Flis 30 K, g. deželni glavar Franc Šuklje 20 K, g. dr. Aleš Ušeničnik 10 K, g. spiritual Mihael Bulovec 10 K, g. dr. Franc Dolšak 10 K, g. dr. Alfonz Levičnik 10 K, g. državni in deželni poslanec Franc Povše 5 kron, gospod dr. Gregorij Pečjak 5 kron, gosp. dr. Andrej Karlin 5 K, g. kanonik Tomaž Kajdiž 5 K, g. stolni prošt Jan. Sajovic 4 K, g. Josip Koželj, kaplan v Knežaku, 2 K, g. Jakob Fatur, kaplan pri Sv. Križu (Dolenjsko) 1 K; v trnovski dekaniji je nabral g. dekan dr. Josip Kržišnik 17 K. — »Slovenska dijaška zveza« si šteje v prijetno dolžnost, izreči najtoplejšo zahvalo vsem cenjenim dobrotnikom za njih darežljivo naklojenost in prosi, da ji jo ohranijo tudi v bodoče. Bog povrni!

— Rop v Zagrebu. Ropar Ivan Svetec, ki je smrtno nevarno ranil juvelirko Heleno Lavrič, je priznal svoj zločin, ker so našli v njegovem stanovanju mnogo zlatnine, krvav nož in krvav ovrtnik. Povedal je tudi, kako se je vse godilo. Poprej je bil komij v Hühnovi trgovini s papirjem, sedaj pa že delj časa brez službe. Ko je porabil doto svoje neveste, Ante Manojlovič, in bil brez sredstev, se je odločil, da si nabavi denarja z zločinom. Vedel je, da je stara gospa Lavrič sama v prodajalni, ter šel tje, zahteval, da se mu pokaže škatljico za cigarete. Ko sta se pogajala za kupno ceno, je prišlo v trgovino več oseb. Končno je Svetec odšel, obljubilviš, da se vrne. Podal se je v stanovanje, vzel zlato uro svoje neveste, s katero sta skupaj stanovala, jo zastavil, ter šel zopet v Lavričevo trgovino. Gospa je bila sama. Popustila je na ceni, on pa je še vedno premalo ponujal. Gospa mu je hotela pokazati ce, nejših škatljic ter se pripognila ponje. V tem hipu jo Svetec udari s pestjo večkrat po glavi: ona zavpije na pomoč, ropar ji zamaši usta z žepno ruto, jo še udari in sune v kot prodajalne. Sedaj se prične hud boj med roparjem in žrtvo. Trikrat se stara žena dvigne, trikrat jo ropar potlači na tla, in ko vidi, da ji le ni kos, ji zasaadi nož v vrat. (Rana je 11 cm dolga ter sega do hrbtenice. Lavričeva je ranjena tudi po rokah. Tudi Svetec se je vrezal na roki, vrat pa ima opraskan od nohtov Lavričeve.) Ko je stara gospa tako ležala na tleh in krvavela iz globoke rane ter ječala, jo je ropar pokril z njeno jaketo ter sq spravil delat. Pobral je najprej drobiž, kar ga je bilo v ročni blagajni, potem si pa nabasal žepe s prstani in verižicami. V tem je gospa Lavrič grgraje klicala: »Vode, vode! — in Svetec ji je nalil vode in jo okregpal! Še si je dopolnil žepe, potem se pa mirno podal na cesto. Med vratmi ga je srečal sin Lavričeve, a ga je pustil mimo sebe, saj ni slutil nič hudega. Nato se je Svetec podal domov, si umil roke ter se podal z Anko Manojlovič v neko restavracijo kosit. Popoldne je skušal svoj plen spremeniti v denar. Cenilec v zastavljalnici ga je ostro opazoval in zbežal je, ker je mislil, da so mu že na sledi. Šel je v neko pivnico, kjer se je okrepčal, potem je poiskal svojo nevesto, ki je bila na obisku, nakupil medpotoma nekaj suhega mesa za večerjo in se podal v stanovanje, kjer so ga čakali in prejeli detektiv. Svetec je bil namreč že dvakrat kaznovan zaradi tatvine z ječo enega in štirih mesecev, in njegova podoba redarstvu ni bila neznana. Po opisu, ki ga je podal gospod Lavrič od osebe, ki jo je srečal pri vratih, prodajalne, so prišli takoj na pravi sled. Vprašanega popoldne je bilo zastavljene v Zagrebu več zlatnine. Ni še dognano, ali ima Svetec komplicev. Manojlovička trdi, da ni vedela za zločin, in Svetec to potrjuje. — Svetca so že izročili sodišču.

— Meteorološki mesečni pregled. Minoli mesec veliki srpan je bil srednje tople, v prvi polovici zelo moker, v drugi

suh. — Opazovanja na toplomeru dajo povprek v Celsijevih stopnjah: Ob sedmih zjutraj 14,3, ob dveh popoldne 21,6, ob devetih zvečer 16,9 stopinj, tako da znaša srednja zračna temperatura tega meseca 17,6 stopinj, za 1,1 stopinj pod normalom; največ 28,0 stopinj dne 30., najmanj 8,4 dne 18. zjutraj. — Opazovanja na tlakomeru dajo povprek 735,5 mm kot srednji zračni pritisk tega meseca, za 0,5 mm pod normalom; najvišji 740,6 dne 20. zjutraj, najnižji 727,9 dne 8. opoldne. — Mokrih dni je bilo 12, padlo je pa 324,0 mm dežja; največ 124,0 mm dne 15., kar je zelo izvanredno. Omeniti je vredno noč od 15. na 16., ko je kakor iz škafe lilo ter neprenehoma bliskalo in treskalo. Razven tega imeli smo ob treh dnevih nevihto, meglo ob šestih dnevih zjutraj. Med vetrovi je prevladoval južni. — Tekočega meseca kimovca pride luna dne 4. zvečer v zemljino obližje.

* Dr. Tominškova Grška slovnica (cena 3 K) in dr. Svetinov Verouk za V. gimn. razred (cena 2 K 80 vin.), je ravno kar odobrilo visoko c. kr. ministrstvo za bogočastje in pouk. Obe knjigi je založila »K a t o l i š k a B u k v a r n a« v Ljubljani. — Aprobacije »Grške vadnice« se pričakuje v par dneh ozir. vsaj do pričetka šole.

* Cenik slovenskih muzikalij, cerkvenih in svetnih, za vse potrebe je ravno kar izdala »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani. Cenik je vsakemu brezplačno na razpolago.

Izpred sodišča.

Trda butica. V neki gostilni na Suhi sta se sprla delavec Peter Svolfšak in France Benedičič. Slednji je Svolfšaka s steklenico tako po glavi udaril, da je padel. Ko je prišel Svolfšak k zavesti, zagrabil je steklenico in Benedičiča tako dolgo po glavi udrihal, da se je drobila. Na to je na isti način razbil še dve steklenici. Anton Langerholc, posestnika sin v Virmačah, je pa Svolfšaku pomagal in na Benedičičevi glavi razbil tudi več steklenic. Svoj čin oba obdolženca odkrito priznavata. Svolfšak bo pokoro delal 7 mesecev, Langerholc pa 3 mes. v ječi.

Nasilen čevljar. Nande Vidic, 26 let stari čevljar, je nekoč popoldan v Avsenikovi gostilni na Brezjah sitnaril in tamošnjo natakario nadlegoval, jo zasledoval v klet ter trgal za krilo. Da bi se ga ubranila, udarila ga je s posodo za vžigalice po roki, da je malo krvavel. To ga je tako razjarilo, da je jel po gostilniški sobi razbijati steklenice, sploh vse, kar mu je pod roke prišlo. Umevno je, da je moral gostilničar poseči vmes in ga iztirati iz gostilne. A takoj je prišel, z odprtim nožem grozeč, »črna kri naj teče, meni je vse glih, če te koj zakoljem«. Avseniku, ki se je od strahu tresel, se je posrečilo pobeigniti v prvo nadstropje in se v sobo zakleniti. Toda Vidic je pridrvil za njim in s tako silo tolkel po durih, da je izbil tablo na spodnjem delu vrat. Skozi to odprtino je molil nož v izbo, ter kričal, da mu je vse eno, če pride prav pet let v Gradiško. Za kazen je dobil tri mesece težke ječe.

Koroške novice.

k Promet tujcev na Koroškem. Mesec avgusta je bilo na Koroškem po raznih letoviščih in kopališčih 13.302 oseb. Lansko leto ob tem času jih je pa bilo le 11.897, torej letos za 1405 oseb več. Največ letoviščarjev je bilo v Porečju ob Vrbskem jezeru, namreč 3577, za tem pa v Vrbi 3488. V poslednjih dveh krajih je pa tudi največ židov-letoviščarjev z Ogrskega.

k Jesensko veselico je otvorilo 30. t. m. orkestrsko društvo v Celovcu, na prostoru pri stari domobranski vojašnici. Veselišni prostor je ograjen ter stane vstopnina 20 vinarjev. Prvi dan je obiskalo vs prostor čez 10.000 ljudi. Veselica bo trajala do 8. septembra. Vkljub vsem tarnanjem, da so slabi časi, ljudstvo pridno obiskuje slavnosti in veselice.

k Mrtvega so našli 31. p. m. v svoji koči pri Hüttenbergu rudarja Schrottenbacher. Mrtvec je sedel na postelji ter je telo že začelo gnjiti, vsled česar so z gotovostjo sklepali, da je rudar najmanj že pred enim tednom umrl. Da ga niso pred pogrešali, je bilo vzrok, ker je umrl samotno stanoval.

k Imenovan je deželni okrožni zdravnik Bogoljub Zavadič v Borovljah za veterinarskega asistenta pri političnih oblastih na Koroškem.

k V Škocijanu v Podjuni napravi domače »S. k. s. bralno društvo« v nedeljo, dne 6. t. m., po blagoslovu slavnostno zborovanje v proslavo letošnjih treh jubilejev, nato pa srečolov. Če ne bo zaprek, sodeluje močen moški zbor. Vršni se »Pri Majarju«. Kakor slišimo, so priprave za

to prireditve v polnem teku in utegne biti jako lepa društvena manifestacija. Ker se v bližini še niso obhajali jubileji po družtvih, je tem večja dolžnost cele Zgornje Podjune, pohiteti v nedeljo v Škocijan. Vsi dobromisleči Slovenci ste povabljeni!

Štajerske novice.

š Silka protestantizma. Poroča se nam: Zadnje nedeljo sem imel v Celju priliko ogledati si v ondnotni luteranski cerkvi bogoslužno opravilo. Pastor ni imel niti pridige — edino, kar še daje protestantskemu bogoslužju nekaj pomena — ampak je le bral s šablonsko patetiko evangelij in psalm. Poslušavstvo, sestoeče iz 4 gospa iz višjih krogov, 6 preprostejših žena, 2 gospodov in 3 otrok, se je očividno strašno dolgočasilo. Ko so orglje zadonele, so samo pastor in otroci peli običajne pesmi, 4 ljudje, kojih glasovi so popolnoma utonili v bučanju orgelj, kar je napravilo silno žalosten vtis. Drugod — n. pr. v severni Prusiji — vsaj petje starodanih pesni v protestantovskih cerkvah — nekoliko povzdiguje duha, tu pa v Celju — v občini, kjer tvorijo večino luterancev odpadniki od katoličanstva — še tega duha ni v pripadnikih »čistega« evangelija. Pastor sam tudi ni pel z bogovekakšno vmeno. Bilo je vse tako pusto, prazno in prisiljeno, da je človeka kar zabolelo v srce. Takšne so »nacionalne« cerkve, takšne sadove rodi iz rajha k nam propagirano procdrimstvo!

š Kinema Parthé Frères Paris se kaže sedaj po Štajerskem. Te dni je menda v Trbovljah. Ta »kinema« dela prav čifutsko umazano reklamo. Na velikih lepakih vidiš Križanega, razne indijanske borbe, na manjših se pa bere, kako se bodo poleg drugih prizorov kazale tudi: Venera na gugalnici, Jutranja toaleta pariške lepote, Pariški humoristični in zabavni večer itd. Da bi bilj vleklo, pristavlja: Samo za dame in ne pod 18 leti. Vemo, da so take svinjarije nekaterim ljudem, celo iz boljših krogov, velesiteresantne, vendar apelujemo na naša županstva, da imenovanemu v svojem teritoriju ne dovolijo takih predstav ter tako ne pospešujejo demoraliziranja. Nravni čut ljudstva je proti tem pikantnostim.

Ljubljanske novice.

+ Občni zbor »Kmečke zveze« za ljubljansko okolico. V nedeljo, dne 6. septembra, popoldne ob 3. uri se vrši v dvorani »Krščansko-socialne zveze (hotel »Union«, vhod s Frančiškanskih ulic) drugi redni občni zbor »Kmečke zveze« za ljubljansko okolico. Na dnevnem redu je poročilo odbora, izvolitev novega odbora in poročilo državnih poslancev g. dr. Šusteršiča in g. vodja Povšeta. Ker se ta občni zbor vrši ob času, ko se gre našemu kmetu za življenje in njegov obstanek, in ker bosta gg. državna poslanca dr. Šusteršič in Povše poročala o zelo važnih zadevah za naš kmečki stan, zato je pričakovati, da bo udeležba na tem občnem zboru polnoštevilna, da bodo prišli vsi člani »Kmečke zveze«, od prvega do zadnjega na to važno zborovanje ter tako jasno in odločno pokazali, da se zanimajo v resnici za svoje pravice in svoje stanovske koristi, in obenem pokazali politično zrelost. Možje, člani, delajte, agitirajte vsi med seboj za mnogoštevilno udeležbo. V nedeljo naj vas navdaja samo ena misel: Vsak mož iz ljubljanske okolice mora iti v nedeljo popoldne v Ljubljano na občni zbor »Kmečke zveze«. Dr. R.

lj Štajerski Slovenci na slavnosti »Ljubljane«. »Slovenski Gospodar« poroča, da tudi štajerski Slovenci v velikem številu pohite na zanimivo slavnost narodnih noš, ki bo dne 13. t. m. v »Unionu«.

lj Seja vseh moških odsekov za veliko slavnost »Ljubljane« jutri v soboto točno ob 8 uri zvečer v mali dvorani »Uniona«.

lj Pevska skušnja »Ljubljane« je danes ob 8 uri zvečer.

lj Poroka. Jutri se poroči v tukajšnji frančiškovi cerkvi Ghino baron Tacco s Elizo plem. Frank. Kot priča bode ekszellenca Artur grof Bylandt-Rheidt, baronesa Marija Minutillo, grof Marenzi, grof Attens, baron Baum in še mnogo odličnega plemstva. Svata se vrši jutri opoldne v srebrnem salonu hotela »Union«.

lj Vojaška godba se je vrnila z manevrov in bode prvi vojaški koncert v nedeljo, dne 6. septembra, v veliki dvorani hotela »Union«.

lj Društvena godba ljubljanska koncertuje danes pri večerni predstavi »The Elite Biograf« na vrtu hotela pri »Maliču«. Začetek ob 8. uri zvečer.

lj Šaljiv list izide na slavnosti »Ljubljane« dne 13. septembra. Vsi dovtipi za list in tudi inserati naj se pošiljajo g. Antonu Volti v Ljubljani, ki je prevzel uredništvo in tudi upravnništvo. Opomnimo, da

je za gospode inserente to jako ugodna prilika reklame, ker list izide v jako veliki nakladi. Cena listu za naročnike na deželi bo s pošto 30 vinarjev. Tudi vsa naročila na list naj se pošiljajo g. Antonu Volti. Hvaležni bomo, ako kdo pridene kak dar za pevski fond »Ljubljane«.

Telefonska in brzojavna poročila.

CESARJEVO ZDRAVJE.

Ischl, 4. septembra. Merodajni krogi trdijo, da je cesarjevo zdravje ugodno in da je zgolj mrzlo vreme krivo, ako ne more zapustiti sobe. V Budimpešti hočejo cesarja, ko pride tjakaj, pregovoriti, naj ne gre na vojaške vaje, ker mu utegne škodovati, da pa bo to težko šlo, ker se cesar zelo zaveda svojih dolžnosti.

DELEGACIJI.

Budimpešta, 4. sept. Deiegaciji se po poročilih ogrskih listov snidete 29. t. m. Predsednik ogrske bo najbrž Koloman Szell.

AERENTHAL-TITTONI.

Dunaj, 4. septembra. Danes opoldne je bil Tittoni pri Aerenthalu na dejenerju. Političen razgovor se vrši šele popoldne.

NEMŠKI DEŽELNI ŠOLSKI SVETNIK ZA KRANJSKO?

Gradec, 4. sept. Včerajšnja »Slovenčeva« vest, da so Nemci dosegli v tem vprašanju vspeh, se vedno bolj potrjuje. Bajes so za deželnega šolskega svetnika za nemške šole na Kranjskem vse težko odstranjene in gre se zdaj samo za osebo. Bajes ima največ upanja, da bo na to mesto imenovan Albin Belar.

TURŠKI KANDIDATI.

Carigrad, 4. septembra. Refik-bey, predsednik solunskega mladotuškega odbora, kandidira v parlament za Carigrad.

FRANCOSKO-NEMŠKO NASPROTSTVO ZARADI MAROKA.

Berolin, 4. septembra. Francoski poslanski svetovalec je danes obiskal nemški urad za zunanje zadeve in nemški vladi ustmeno sporočil, kakšnega mnenja sta glede priznanja Muley Hafida za sultana v Maroku Francija in Španka. Pogoj, da se Muley Hafid prizna, je sledeči: Muley Hafid naj velevlastem oficielno naznani, da je zasedel prestol in bivši oficielno prevzame vse obveznosti bivšega sultana Abd el Azisa.

Pariz, 4. septembra. Semkaj je dospel iz Londona Španski kralj Alfonz in se pol ure pogovarjal s francoskim ministrom za zunanje zadeve Pichonom; brezdvoma o maroški aferi.

Listnica uredništva.

V uredništvo je došlo pismo za g. dr. L. Lénarda in gospoda monsignora Jožefa Bucha.

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 4. septembra

Pšenica za oktober	11'32
Pšenica za april	11'68
Rž za okt.	9'39
Oves za okt.	7'32
Koruza za maj 1. 1909	8'06

Efektiv: 5 višje.

Meteorološko poročilo.

Višina n. morjem 306'2 m, sred. zračni tlak 736'0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm
3	9. zveč.	737'4	12.8	sl. jvzh.	jasno	
4	7. zjutr.	38'8	9'6	brezvetr.	del. obl.	0'4
	2. pop.	36'2	22'2	sr. zah.	jasno	

Srednja včerajšnja temp. 13'6°, norm. 16'6°

Javna zahvala.

Vsem znancem in prijateljem blagopokojnega našega sina, ozir. brata, gospoda

Pavla Bernatovića

c. in kr. poročnika

ki je tako naglo prominul, izrekamo tem potom najglobokejšo zahvalo, ker so nam spremili na zadnjem potu našega edinega sina, oziroma izrazili svoje sočutje. Najlepša hvala za krasne darovane vence. Imenoma se še zahvaljujemo sl. častniškemu zboru, dalje sl. pevskemu društvu »Ljubljanski Zvon« za krasno ganljivo petje, ki nas je tolažilo ob tako žalostni zgodi.

LJUBLJANA, 4. septembra 1908.

2180 Žalujoča rodbina.

Glavna zaloga:
lekarna Ub. pl. Trnkóczy
: Ljubljana. :

Primarius
dr. V. GREGORIČ
Ljubljana

Specialiteta za kadilce.
kronska ☐
ustna ☐
voda

EUODIN
(Zakonito zavarovan.)
Specialiteta za kadilce.
10 do 15 kapljic v kozarec vode.
Cena 2 kroni.

Glavna zaloga:
lekarna Ub. pl. Trnkóczy
: Ljubljana. : 1898 25

Prodal bodem dne 15. sept. 1908 od svojega zemljišča, ležečega v davčni občini Cerklje pri Kranju in Zg. Brnik-u približno

20 orlov njiv in gozdov
z doraščenim lesom.

Kupci naj se zglase 15. septembra 1908 predpoldne pri g. Josip-u Jenkotu (Babič) na Zgornjem Brniku pri Cerkljah.

Nemcem posestvo ni na prodaj.
2169 3-1 **Janko Vavken**, Cerklje.

2 učenca

za mizarstvo obrt sprejme takoj Jan. Kuhar, mizar, mojster v Vižmar-jih št. 69. pri Ljubljani. 2163 3-2

: Zobozdravniški atelje :
dr. Edo. Globočnik
2158 v Kranju 8-3
v hiši kjer je lekarna
je od 16. sept. naprej slav. ob-
činstvu vsak dan na razpolago.

C. kr. priv. 240 12-11
občna zavarovalnica Assicurazioni Generali v Trstu
ustanovljena leta 1831.
Jamstveni zakladi znašajo nad 323 milijonov kron.
Poslovni izkaz zavarovalnega oddelka na življenje:

	meseca avgusta 1908	od 1. jan. 1908
Vložilo se je ponudb	1420	13355
za zavarovano vsoto	K 10.833.657-30	K 103.536.309-70
Izgotovljenih polic je bilo	1195	11432
za zavarovano vsoto	K 9.881.411-14	K 89.292.400-43
Naznanjene škode znašajo	K 789.784-81	K 6.388.934-45

BERSON
Gumilje-
ve pete.

Največja udobnost!
Mirno, tiho stopanje.
Zlasti blagodejna za
nervozne in glavobolne
so le
„Berson gumiljeve
pete“.
Dobro se v tozadevnih
trgovinah. Pristne le
z vtiškom „Berson“.
Edini izdelovalci:
Sigmund Beer & Söhne
Wien, VI/2

**Zahtevajte „Slovenca“ v vseh go-
stilah! — Zahtevajte „Slovenca“
na kolodvorih!**

Prava istrska vina
Zaradi preobite zaloge se dobijo od
Kmetijske vinske zadruge v
Bujah po nizki ceni od 56 litrov
naprej 1937 9
bela vina liter po 26 h.
fini teran liter po 21 h.
Geniki in vzorci brezplačno na zahtevanje
Cantina sociale cooperativa Buje (Istria.)

Malinčev
SIRUP
lekarnarja
Piccoli-ja
: v Ljubljani :
: c. in kr. dvornega dobavitelja :
papeževega dvornega dobavitelja
je izboren prirodni izdelek. Poštni za-
bojček s 3 kg sirupa se pošlje poštne
prosto proti povzetju za 5 K, v sodčkih
po 10, 20, 40 in 100 kg sirupa z za-
vojem vred po 1 K za kg. Sterilizirane
steklenice z okoli 1 kg vsebine se pro-
dajajo v Ljubljani po 1 K 50 h. V
zabojih po 25 stekl. z zavojnino vred
v Ljubljani po 1 K 36 h. — Naročila
1617 po povzetju. 100-11

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.
**Najbolj. kosm. zobo-
distil. sred-
stvo**
Seydlin
Izdelovatelj
O. Seydl
Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

2170 15-1
Katoliška bukvarna v Ljubljani
priporoča
šolske knjige za vse
: šole :
ljudske, obrtne, meščanske in srednje šole v najnovejših
aprobiranih izdajah. — Izmed novo upeljanih knjig je bukvarna založila:
Tominšek, dr. Jos. Grška slovnica vez. v platno K 3.—.
Tominšek, dr. Jos. Grška vadnica vez. v platno K 3-50.
Svetina, dr. Iv. Katoliški verouk za višje razrede srednjih šol (V. razred). Prva knjiga:
Resničnost katoliške vere. Vez. v platno K 2-80.
Stroj Alojzij Liturgika. Nauk o bogočastnih obredih sv. katoliške cerkve. Vez.
v platno K 1-40.
Na razpolago ima tudi v raznih izdajah slovenske, nemške,
francoske, angleške, laške itd. slovarje in Schulmannove ter
Freundove prestave in preparacije za latinske in grške klasike.

Cena vrčku 20 v.
Cena vrčku 20 v.
Cena vrčku 20 v.
prazdroj (Urquell) in črno pivo (Bockbier)
: iz meščanske budjeviške pivovarne se toči :
v Sodnijskih ulicah 4 in na Rimski cesti 5.
Dobi se tudi pristni domači šampanjec.

Vsled reduciranja
produkcije se prodaja 500 tuc. rjuh brez šiva
50/200 cm velikih, obrobljenih, prve kakovosti, 6 kosov za K 14-30.
Priporočljivo za hotele in kopališča 2009 6
Krasne novosti flanele, barhenta, cefira, oksforda, damasta, Po-
steljno, namizno perilo itd., le boljše kakovosti. Vzorec zastoj.
Posebnost: **Nevestine oprave**, tudi gotove, od 500 do 15.000 kron.
Tkalnica platna in bombaža **br. Krejcar**, Dobruška, Češko.

Novost v Ljubljani!
Vsled mnogostransko izraženih želja nabavili so se aparati z zračnim
pritiskom in se je začelo s 1. septembrom t. l. **svetovnoznano od**
vseh zdravniških kapacitet za želodčne bolezni or
dinirano 2150 4-2
plzensko „prazdroj (zimsko) pivo“
iz meščanske pivovarne, napolnjevati v
steklenice.
Steklenice (10/10 po 60 v. in 5/10 lit. — ne 4/10, kakor so običajne v
Ljubljani) dobivajo se po 30 vinarjev v
plzenjskem sanatoriju „pri Roži“
- v Židovskih ulicah v Ljubljani. -
Steklenice dostavljale se bodo v za ta namen nabavljenem vozu dva-
krat na dan v hiše, ako se jih najmanj 10 naroči.
Naročila sprejemajo se v točilnici, kjer naj blagovoli naročnik svoj
naslov v zato pripravljeno knjigo zabilježiti, ali pa potom dopisnice naslov-
ljene na **restavracijo „pri Roži“ v Ljubljani.**
Na deželo pošiljajo se zaboji po 25 ali 50 steklenic.
Ako se shrani pivo v kleti s temperaturo okoli 8—10° R, garantuje
se, da bo isto ostalo 14 dni čisto in se bo dobro penilo.
Gg. gostilničarjem, kavarnarjem, trgovcem z jest-
vinami itd. dovoli se primeren popust.

Za šolsko mladino: „Angleško skladišče oblek“
jesenske in zimske obleke, površnike in dežne plašče,
suknje v največji izbi in po čudovito nizkih cenah prodaja
O. BERNATOVIČ 1326
Ljubljana, Mestna trg št. 4.

Podružnica
Spiljetu.
Glavna
K 2.000.000. 11

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeve ulice šte. 2
sprejema vloge na knjižico in na tekoči račun ter je obrestuje od dne vloge po
4 1/2 %
Kupuje in prodaja vrednostne papirje vseh vrst po kulantnem kurzu.

Podružnica
v Celovcu
Rezervni fond
K 200.000